

INTERGEMEENTELIJKE OMGEVINGSHANDHAVINGSCEL

SAMENWERKINGSPROTOCOL 2021- 2026

1. INLEIDING

1.1. Actoren

De actoren in dit samenwerkingsprotocol zijn:

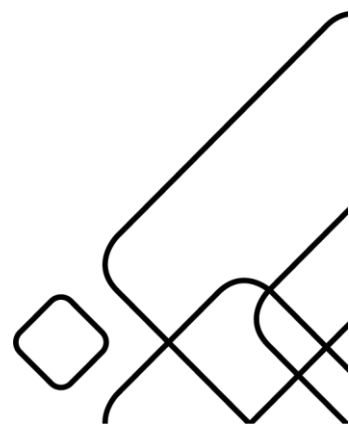
- Gemeente Berlaar
- Gemeente Bonheiden
- Gemeente Bornem
- Gemeente Duffel
- Stad Lier
- Gemeente Putte
- Gemeente Sint-Katelijne-Waver
- IGEMO
- Politiezone Berlaar-Nijlen
- Politiezone BODUKAP
- Politiezone Klein-Brabant
- Politiezone Lier
- Ter kennisgeving aan het Openbaar Ministerie in Antwerpen
- Ter kennisgeving aan het departement Omgeving, afdeling Handhaving

1.2. Doel

Het doel van het samenwerkingsprotocol is een breed gedragen handhaving inzake ruimtelijke ordening en milieu, met respect voor en duidelijkheid over de taken, bevoegdheden en werkwijze van andere handhavingsactoren, ten bate van de kwaliteit van onze omgeving.

De breed gedragen handhaving tracht schendingen te voorkomen, het spontaan naleefgedrag te verhogen en het herstel bij schendingen te bekomen met in achtneming van de toepasselijke regelgeving en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Door de intergemeentelijke samenwerking en de taakafspraken tussen de verschillende handhavingsactoren in het handhavingstraject wordt de efficiëntie verhoogd, de (samen)werking geoptimaliseerd en de kennis gedeeld.

2. TAAKAFSPRAKEN

De lokale besturen, IGEMO en de politiezones hebben (onderscheiden) handhavingstaken. In het kader van dit samenwerkingsprotocol komen zij omtrent taakverdeling en samenwerking het volgende overeen:

2.1. Kennisname schending

Meldingen en klachten kunnen per brief, fax, per e-mail, per telefoon of aan het loket worden ontvangen door de gemeente, de politie en IGEMO.

Wanneer de politie een melding/klacht ontvangt, hetzij de politieambtenaren ambtshalve vaststellingen doen, wordt een melding gemaakt in het informaticasysteem, waarna de politie via elektronische weg deze overmaakt aan de omgevingsambtenaar.

Wanneer IGEMO een melding of klacht van een schending inzake ruimtelijke ordening en milieu ontvangen, richt IGEMO deze per mail en uiterlijk binnen de **vijf werkdagen** aan de omgevingsambtenaar.

IGEMO zal bij een ontvangen melding of klacht het handhavingstraject slechts opstarten mits een uitdrukkelijk schriftelijke verzoek van de omgevingsambtenaar. Wanneer het lokaal bestuur wenst dat IGEMO de klacht/melding en derhalve het handhavingss dossier opvolgt, dient het lokaal bestuur IGEMO om de opvolging te verzoeken uiterlijk binnen de 5 werkdagen na ontvangst van de klacht/melding.

Lokale toezichthouders milieuhandhaving, verbalisanten ruimtelijke ordening, stedenbouwkundige inspecteurs (verder: de bevoegde handhaver) en de politie kunnen ook (toevallig) **ambtshalve** kennis nemen van schendingen bij het uitvoeren van controles.

Intergemeentelijke handhavers zullen de omgevingsambtenaar binnen de vijf werkdagen op de hoogte brengen van een ambtshalve kennisgeving. IGEMO zal bij een ambtshalve kennisgeving het handhavingstraject slechts opstarten mits de uitdrukkelijk schriftelijke verzoek van de omgevingsambtenaar.

2.1.1. Melding en klacht

Niet zelden zijn de gemelde feiten onduidelijk, betreffen ze ook andere mogelijke schendingen of zijn ze anoniem.

De handhavingfactoren gaan als volgt met deze diversiteit om:

- Een **anonieme melding/klacht** wordt niet behandeld.
- Bij een **onduidelijke en niet anonieme melding/klacht** wordt bij de melder/klager zo spoedig mogelijk om meer uitleg gevraagd.
- Bij een **duidelijke en niet anonieme melding/klacht** wordt de melding/klacht steeds opgenomen in een register vermeld in 2.1.2. Overeenkomstig het handhavingbeleidsplan wordt het handhavingstraject al dan niet opgestart.
- **Ambtshalve vastgestelde feiten** worden in het register vermeld in 2.1.2. Overeenkomstig het handhavingbeleidsplan wordt het handhavingstraject al dan niet opgestart.

De ontvangst van een klacht/melding wordt steeds aan de klager/melder bevestigd door het lokaal bestuur. Er wordt gestreefd de klager binnen een termijn van **30 werkdagen** op de hoogte te

brengen van het gevolg dat aan zijn melding werd/zal worden gegeven met inachtneming van het omgevingshandhavingplan.

2.1.2. Registratie melding/klacht

Het lokaal bestuur houdt een register bij, waarin alle meldingen en klachten worden genoteerd, ongeacht via welk kanaal ze zijn binnengekomen, met alle noodzakelijke informatie, zoals daar kunnen zijn: dossiernummer, identiteit eventuele klager, identiteit vermoedelijke overtreder, plaats overtreding, datum controle, aanmaning, PV, bestuurlijke maatregelen, herstellvordering,...

2.2. **Controle ter plaatse**

Bij prioritaire schendingen of afhankelijk van de omstandigheid stelt het lokaal bestuur voorop om binnen de **14 werkdagen** volgend op de melding/klacht een controle te laten uitvoeren op het terrein.

De controle gebeurt door de bevoegde handhaver van het lokaal bestuur of het lokaal bestuur, zijnde de omgevingsambtenaar, kan het tijdig dossier doorgeven aan intergemeentelijke handhaver IGEMO.

Wanneer het lokaal bestuur wenst dat IGEMO de melding en derhalve het handavingsdossier opvolgt, dient het lokaal bestuur IGEMO hierom uiterlijk binnen **de 5 werkdagen** na ontvangst van de melding te verzoeken zodoende dat IGEMO tijdig de controle op het terrein (binnen 14 dagen na ontvangst van de melding door het lokaal bestuur) kan inplannen.

In afwijking van voormelde termijn zal in geval van hoogdringendheid, bijvoorbeeld bij het nemen van een preventieve maatregel, zoals een stakingsbevel, of bij een veiligheidsmaatregel, de controle zo spoedig mogelijk plaatsvinden.

Bij ambtshalve kennisname door de aangestelde bevoegde handhavingsactor of de politie werd de eerste controle reeds bij de ambtshalve kennisname uitgevoerd.

Bij controles waarbij er sprake is van een samenloop van schendingen, gebeuren de controles, rekening houdend met de prioriteiten of omstandigheden, door of met bijstand van de bevoegde handhavingsactoren (afdeling Handhaving, ANB, OVAM, VLM, VMM,...).

De handhavers van het lokaal bestuur en IGEMO, alsook de politie stellen overeenkomstig de regelgeving ruimtelijke ordening en milieu en overeenkomstig artikel 29 Wetboek van Strafvordering de bevoegde handhavingsactoren in kennis van vastgestelde schendingen buiten hun eigen bevoegdheid.

2.3. **Proactieve handhaving**

In het (jaarlijks) actieplan staan de voorgenomen proactieve controles per gemeente vermeld.

Ook naast de vastgestelde proactieve controles in het actieplan wordt de proactieve handhaving aangemoedigd.

Wanneer het lokaal bestuur wenst dat IGEMO (mee) proactieve controles uitvoert, dient zij IGEMO hierom te verzoeken.

De bevoegde handhavers op het terrein zullen bij het uitoefenen van controles mee de omgeving in

het oog houden en mogelijke schendingen opvolgen overeenkomstig de taakafspraken.

Politie zijn de ogen op het terrein en kennen hun omgeving of wijk. Wanneer de politie een (dreigende) schending ruimtelijke ordening of milieu opmerkt of op de hoogte is dat er zich een mogelijke schending zou kunnen voordoen, dienen zij de omgevingsambtenaar hiervan op de hoogte te brengen.

2.4. Advies en bijstand

IGEMO kan door het lokaal bestuur ook, zonder dat IGEMO het handhavingss dossier zelf opvolgt, als adviseur worden geraadpleegd en als deskundige worden gevraagd om bijstand te verlenen bij een controle ter plaatse.

Telkens wanneer de politiezone er in de uitoefening van haar handhavingstaken inzake ruimtelijke ordening en milieu om verzoekt, zullen de (inter)gemeentelijke handhavingfactoren, de politie met hun deskundige en juridische kennis bijstaan.

De politiezone staat op haar beurt de (inter)gemeentelijke handhavingfactoren, telkens wanneer zij hierom verzoeken, bij in de uitvoering van de handhavingstaken met de kennis en expertise waarover zij beschikken en waar nodig met de sterke arm der wet.

2.5. Verhoren

(Inter)gemeentelijke handhavers hebben niet het recht om een vermoedelijke overtreder te verhoren. Verhoren in het kader van een strafrechtelijk opsporingsonderzoek is immers niet hetzelfde dan het recht om gehoord te worden of de hoorplicht in het kader het nemen van een bestuurlijke maatregel en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

De verhoren betreffen deze in opdracht en na kantmelding van de procureur des Konings. Alleen de politie is hiervoor bevoegd.

IGEMO of de omgevingsambtenaar kunnen mits naleving van de rechtsregels inzake strafvordering politie evenwel vragen bezorgen waarop een antwoord vereist is voor het strafdossier (bijvoorbeeld met het oog op een herstellvordering), input bezorgen alsook als deskundige aanwezig zijn op het verhoor zelf. Voor de politiezone Lier dient voor de verhoren rekening te worden gehouden met de bepalingen van het zonaal veiligheidsplan en bijhorende actieplannen.

2.6. Periodiek overleg

Samen met IGEMO, de politiezone, de omgevingsambtenaren en indien gewenst, de burgemeester en de bevoegde schepena/afgevaardigde van het beheerscomité, vindt een periodiek overleg plaats. Gemiddeld vindt dit overleg een viertal keer per jaar per gemeente plaats.

Het is aangewezen dat de burgemeester aanwezig is bij een overleg over handhavingss dossiers waarbij er een intentie is om een bestuurlijke maatregel of herstellvordering op te leggen/in te dienen. De burgemeester is immers zelf ook bevoegd om bestuurlijke maatregelen op te leggen of een herstellvordering in te dienen.

2.7. GIS en databanken

Om optimaal aan handhaving te doen, dient te worden onderzocht of IGEMO alsook de politiezones toegang kunnen krijgen tot GIS en databanken. Zo kunnen de beperkte tijd en middelen waarover de handhavers en de politie beschikken efficiënter en gericht worden ingezet. Er wordt gedacht aan GIS en databanken met kadastrale gegevens, gegevens van de eigenaar, luchtfoto's, informatie van overige handhavingsactoren, omgevingsdata,...

2.8. Verzoek tot opvolging handhavingss dossier aan IGEMO

Het principe blijft dat, behoudens proactieve controles afgesproken met het lokaal bestuur, er minstens een vermoeden is van een schending inzake ruimtelijke ordening en milieu opdat IGEMO kan worden verzocht een handhavingss dossier op te volgen.

Hieruit volgt dat het lokaal bestuur bij niet anonieme, onduidelijke klachten/meldingen eerst zelf zal dienen te achterhalen wat deze inhoudt.

De intergemeentelijke handhavers van IGEMO betreffen aangestelde en beëdigde verbalisanten ruimtelijke ordening, intergemeentelijk stedenbouwkundig inspecteurs en intergemeentelijke lokale toezichthouders milieuhandhaving en zijn bevoegd om bij schendingen ruimtelijke ordening en milieu een aanmaning, proces-verbaal, stakingsbevel, bestuurlijke maatregel en herstellvordering overeenkomstig de VCRO en het DABM op te maken/in te leiden.

2.8.1. SPOC (single point of contact)

IGEMO en het lokaal bestuur beslissen samen welke omgevingsambtenaar van het lokaal bestuur een opdracht aan IGEMO mag uitbesteden.

Het verzoek tot opvolging gebeurt te allen tijde schriftelijk, bij voorkeur per mail.

Per gemeente kunnen dit maximum twee omgevingsambtenaren zijn, zijnde één bevoegd voor milieu en één bevoegd voor ruimtelijke ordening, behoudens uitdrukkelijk schriftelijk anders afgesproken.

Het is aan de omgevingsambtenaar om intern bij het lokaal bestuur af te toetsen of het handhavingss dossier al dan niet wordt uitbesteed aan IGEMO. Aangezien de bevoegdheden decretale verplichtingen met zich meebrengen en om vorderingen inzake nalatigheid te vermijden, is het noodzakelijk dat het lokaal bestuur intern helder communiceert over het verzoek tot opvolging aan IGEMO en de gevolgen daarvan.

Zodra IGEMO het verzoek tot opvolging van de omgevingsambtenaar ontvangt, wordt de intergemeentelijke handhaver van IGEMO bevoegd in het handhavingss dossier en zal de intergemeentelijke handhaver aan zijn/haar decretale verplichtingen dienen te voldoen.

Voor de omgevingsambtenaar zijn de aangestelde intergemeentelijke handhavers van IGEMO en de coördinator van de Intergemeentelijke Omgevingshandhavingss cel de aanspreekpunten voor de

verzoeken tot opvolging van een handhavingss dossier.

2.8.2. Termijn

Teneinde aan efficiënte handhaving te doen streeft het lokaal bestuur ernaar de opdracht steeds binnen de 14 dagen na kennisname van het handhavingss dossier en uiterlijk binnen de 5 werkdagen nadat een duidelijke klacht of melding werd ontvangen door het lokaal bestuur over te maken aan IGEMO.

2.8.3. Overmaken stukken

Indien het dossier wordt overgemaakt aan IGEMO, bezorgt het lokaal bestuur tegelijkertijd volgende gegevens en stukken, opdat het handhavingstraject afdoende kan worden aangevat:

- de gegevens van de overtreder(s)
- de gegevens van de klager(s)/melder(s)
- de plaats van de schending: het adres met de kadastrale gegevens
- de (omgevings)vergunningen
- de geldende stedenbouwkundige voorschriften, toepasselijke planologie, zoals BPA, RUP,...
- de voorgaande raadgevingen, aanmaningen, PV's, bestuurlijke maatregelen, herstellvorderingen,...
- de communicatie en briefwisseling met andere handhavingss actoren
- voorgaande communicatie m.b.t. de schending met derden

2.8.4. Opvolging handhavingstraject

Teneinde een helder en consequent handhavingss beleid te voeren, blijft het handhavingss dossier voor het verdere handhavingstraject bij IGEMO, behoudens wanneer de burgemeester zelf een bestuurlijke maatregel of herstellvordering wenst te nemen.

In niet recente handhavingss dossiers en handhavingss dossiers waarbij de eerste vaststellingen niet door IGEMO zijn gebeurd, zal de bevoegde intergemeentelijke handhaver, wanneer een bestuurlijke maatregel en/ of herstellvordering zich opdringt, niet in eigen hoedanigheid de bestuurlijke maatregel en/of herstellvordering opleggen/inleiden. De burgemeester is hiervoor bevoegd.

Wel kan IGEMO wel de bestuurlijke maatregel of herstellvordering voor de burgemeester voorbereiden.

Opdat de intergemeentelijke lokale toezichthouder milieu of stedenbouwkundig inspecteur een bestuurlijke maatregel of herstellvordering oplegt/inleidt, dient IGEMO zelf de eerste vaststelling van de schending te hebben gedaan, tenzij het dossier helder en voldoende duidelijk is.

In de handhavingss dossiers waarbij de burgemeester de bestuurlijke maatregel of herstellvordering heeft opgelegd/ingeleid, zal IGEMO, indien het lokaal bestuur IGEMO hierom verzoekt, wel de

uitvoering en naleving van de bestuurlijke maatregel of herstelvordering, behoudens wanneer de afdeling Handhaving hiervoor bevoegd is, controleren.

IGEMO houdt de omgevingsambtenaar van elke formele stap in het handhavingstraject, zoals een aanmaning, proces-verbaal, bestuurlijke maatregel en herstelvordering, op de hoogte, behoudens wanneer de hoogdringendheid onmiddellijke actie ter plaatse vereist.

Hoogdringendheid kan bestaan uit schendingen die een stakingsbevel rechtvaardigen alsook uit een risico voor mens, dier, omgeving en milieu waardoor onmiddellijke actie is vereist, zoals het opleggen van een bestuurlijke maatregel en veiligheidsmaatregel.

Vóór het daadwerkelijk opleggen van een bestuurlijke maatregel of herstelvordering overlegt IGEMO met de omgevingsambtenaar, behoudens in het geval van een stakingsbevel waarbij onmiddellijke actie is vereist.

De burgemeester en/of, indien gewenst de bevoegde schepen/afgevaardigde van het beheerscomité worden in kennis gesteld van de intentie van het opleggen van een herstelvordering of een bestuurlijke maatregel. Zo zal IGEMO de burgemeester en/of, indien gewenst de bevoegde schepen/afgevaardigde van het beheerscomité per mail in kennis stellen.

Een afschrift, kopie of de inhoud van bovenvermelde stappen wordt overeenkomstig de VCRO, het DABM en het Bestuursdecreet meegedeeld.

2.8.5. Verjaring

Wanneer een schending is verjaard, kunnen er geen bestuurlijke maatregelen noch herstelvorderingen worden opgemaakt en beperkt het handhaven zich tot het opmaken van een aanmaning door het lokaal bestuur en hoogstens een (vereenvoudigd) proces-verbaal.

Verjaarde schendingen overeenkomstig de VCRO en het DABM behandelt IGEMO niet, tenzij het lokaal bestuur uitdrukkelijk verzoekt om, gelet op de deskundigheid van IGEMO, een (vereenvoudigd) proces-verbaal op te maken teneinde deze op te nemen in het vergunningenregister en zodoende druk te zetten achter de overtreders om alsnog de schending ongedaan te maken.

In bovenvermeld geval zal het departement Omgeving, afdeling Handhaving of de procureur des Konings door IGEMO op de hoogte worden gebracht dat respectievelijk de inbreuk of het misdrijf volgens de bevindingen van IGEMO is verjaard.

2.8.6. Wijzen van uitoefening

De (inter)gemeentelijke handhavers dienen overeenkomstig de rechten en verplichtingen in de VCRO, het Handhavingsbesluit, het DABM en het Milieuhandhavingsbesluit en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur hun bevoegdheden op een objectieve en onpartijdige wijze uit te oefenen.

2.8.7. Advies en bijstand

Het lokaal bestuur kan ook voor kiezen om louter advies of bijstand te vragen aan IGEMO zonder dat IGEMO het handhavingsdossier zelf behandelt. De rol van IGEMO is in dergelijk dossiers beperkt tot een adviserende rol en blijft op de achtergrond. Het is derhalve niet de bedoeling dat het lokaal bestuur in eenzelfde dossier verschillende handhavingsactoren naast en door elkaar laat werken.

2.8.8. Registratietabel

IGEMO alsook het lokaal bestuur houden alle stappen van een handhavingsdossier bij in een registratietabel die gedeeld wordt tussen het lokaal bestuur en IGEMO.

De registratietabel dient te worden onderscheiden van een register van klachten en meldingen van het lokaal bestuur.

2.8.9. Communicatie overtreder en klager/melder

Wanneer het lokaal bestuur een handhavingsdossier heeft overgedragen aan IGEMO, loopt de communicatie met de overtreder en de klager/melder over het handhavingstraject zelf via IGEMO.

IGEMO zal zich nooit uitspreken over het al dan niet kunnen bekomen van een (regularisatie)omgevingsvergunning. Een intergemeentelijke handhaver is hier niet voor bevoegd en zal daarvoor de overtreder doorverwijzen naar de omgevingsambtenaar.

In alle andere gevallen, ook wanneer IGEMO een louter adviserende rol heeft, loopt de communicatie met de overtreder en de klager via het lokaal bestuur.

Opgemaakt te Mechelen, op

Voor de gemeente Berlaar, Walter Horemans, Burgemeester	Voor de politiezone Berlaar-Nijlen, Paul Verbeeck, voorzitter politiecollege
Voor de gemeente Bonheiden, Lode Van Looy, Burgemeester	Voor de politiezone BODUKAP, Kristof Sels, voorzitter politiecollege
Voor de gemeente Bornem, Kristof Joos, Burgemeester	Voor de politiezone Lier, Frank Boogaerts, Burgemeester
Voor de gemeente Duffel,	Voor de politiezone Klein-Brabant

Sofie Joosen, Burgemeester	, voorzitter politiecollege
Voor de gemeente Putte Peter Gysbrechts, Burgemeester	Voor IGEMO Peter De Bruyne, algemeen directeur
Voor de gemeente Sint-Katelijne-Waver Kristof Sels, Burgemeester	Ter kennisgeving aan de procureur des Konings te Antwerpen
Voor de stad Lier Frank Boogaerts, Burgemeester	Ter kennisgeving aan het departement Omgeving, afdeling Handhaving